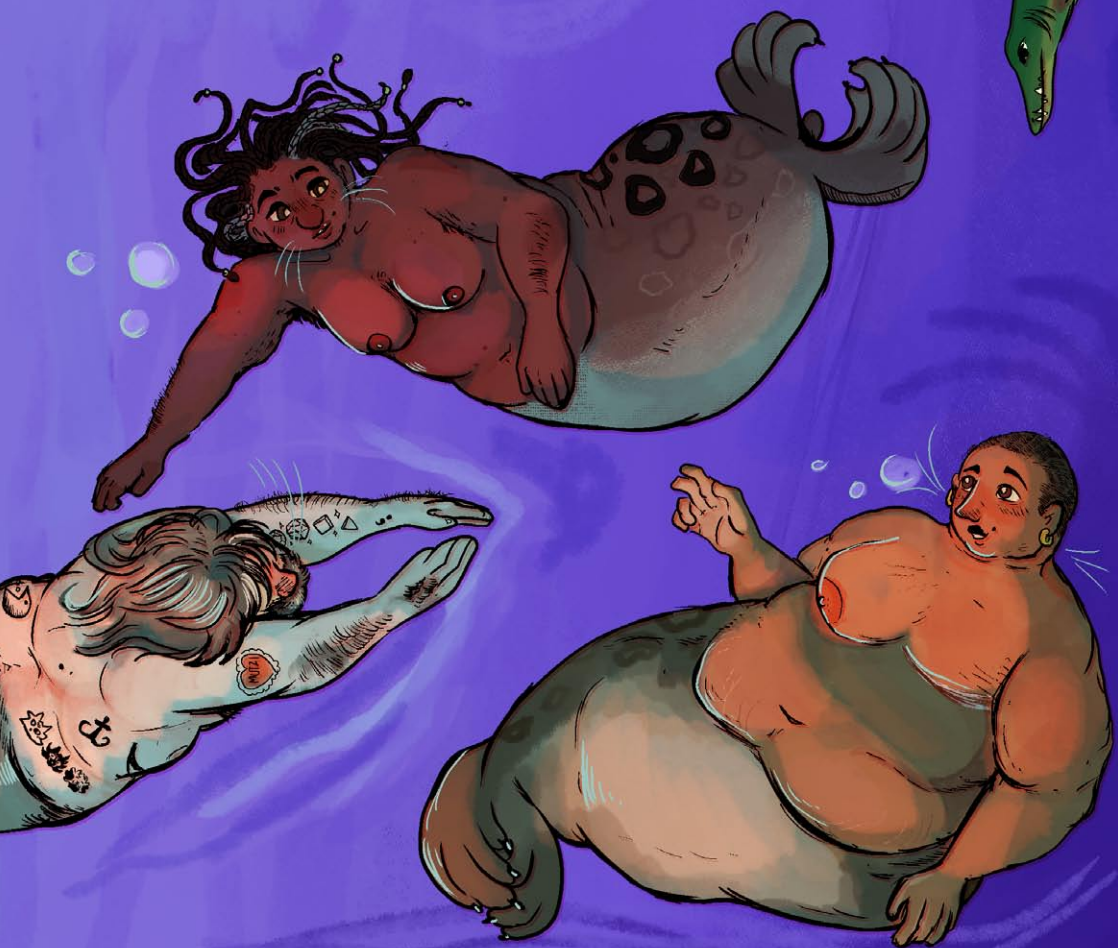

AKKOJEN HORINOITA

2026/1

Queer-feminististä pohdintaa yhteiskunnasta

TOIMITUS:

Päätoimittaja ja graafikko:
H-P Ontto-Panula
(hplehkonen.com, ontto-panula.com)

Kansikuva:
Kuutti Terävä (IG @huitunkuutti, tumblr @kuuttituutti)

Toimittajat ja avustajat:

Paju Hiljanen
Sara Valta (sarasadeart.com)
Essi Miettinen (IG @sosiokultturelli)
Laura Timonen (IG/Bsky @annahojarual, laurajohanna.art)
Taneli Kemppe (IG @tanelikemppi)
Pii Anttonen (@piizog.bsky.social)
Miika Auvinen

Akkojen Horinoita 2026/1
ISSN 2984-2956 (painettu)
ISSN 2984-357X (verkkojulkaisu)
Painosalama, Turku, 2026
1. painos, 150kpl

Lue verkkoversiota:
ontto-panula.com/akkojenhorinoita

PÄÄKIRJOITUS

Tekoäly on feministinen kysymys.

Applen Siri ja Amazonin Alexa puhuvat molemmat naisen äänellä ja ovat alttiita palvelemaan. Asiaa on kritisoitu mediassa ja tutkimuksessa, mutta siitä huolimatta “digivallankumous” on ottanut uuden askeleen kohti entistä välineellisempää digifeminiiniä kohti. Olemme monet varmasti kuulleet tekoälykumppaneista, eli tekolysovelluksista, joissa voi luoda itselleen täydellisen kumppanin, joka tuntee juuri sinut ja vastaa kaikkeen haluamallasi tavalla. Näitä sovelluksia käyttävät toki kaikki sukupuolet, mutta erityisesti sovellusten maksullisia versioita, jotka usein sallivat aikuissisällön tuottamisen, käyttävät pääasiassa miehet.

Tekoäly on tehty myötäilemään käyttäjiänsä jopa niin pitkälle, että ihmisten on uutisoitu päätyneen tekoälyn ruokkimaan psykoosiin. Tekoälylle kaksi viestiä, “CIA tarkkailee minua” ja “Perustan yrityksen, voitko auttaa tekemään markkinointimateriaalia?” näyttäytyvät aivan yhtä uskottavina. Tekoäly ei väitä vastaan, sillä silloin käyttäjä saattaisi lopettaa sovelluksen käytön ja etsiä informaationsa vaikkapa kirjastosta! Mikä katastrofi! Tämä myötäily johtaa deittisovelluksissa synkkiin tilanteisiin. Tekoälytytöystävää voi pahoinpidellä ilman minkäänlaisia seuraamuksia.

Verbaalinen tekoälytytöystävän pahoinpitely ei tietenkään siinä hetkessä satuta ketään ihmistä, mutta siteeratakseni Raamattua “Ei saastuta ihmistä se, mikä menee suusta sisään; vaan mikä suusta käy ulos, se saastuttaa ihmisen” (Matt 15:11). Jos viettää päivässä tuntikausia kohdellen aidon ihmisen tuntuista tekoälyä huonosti, se alkaa vaikuttaa käytökseen myös aitoa tyhmyyttä sisältävien ihmisten seurassa. Mallioppimisen teorian mukaan ihmiset jatkavat käytöstä, josta he saavat palkinnon. Yleensä verbaalisesta väkivallasta on melko vaikea saada palkintoa, paitsi tekoälyn tapauksessa. Tekoäly palkitsee ihmisen välittämättä siitä, mitä ihminen tälle sanoo.

Eikä tekoäly ole feministinen kysymys vain tämän takia. Tekoälyn vaatima energiamäärä, joka imee kuiviin pohjavesiä tai kuvaa ja tekstiä tuottavilta ammattilaisilta “ryövätty” tekoälyn koulutusmateriaali liittyvät myös asiaan. Niihin en kuitenkaan ehdi syventyä yhden sivu pääkirjoituksessa, mutta kannustan lukioita pohtimaan tekoälyä feministisestä näkökulmasta ja lähettämään pohdintansa julkaistavaksi Akkojen Horinoissa!

SISÄLLYS

Pääkirjoitus	1
Olisko tää nyt sitä? (Laura) ...	3-10
Ikuinen lahja (Essi)	11
Heterottarvitsevat meitä (Sara) ...	12-13
Lihavuus mediassa (Taneli)	14-20
Glimmeröi, oi nörtti dystopian keskellä (Miika)	21-23
Miten tutkimusta tehdään? (H-P)	24-25
Epämukava, epämukavampi, autokoulu (Paju)	26-27
Mikromuovimies (H-P)	28
Ukon horinoita	29

OLISKO TÄÄ NYT SITÄ?

KÄSIKIRJOITUS+TAIDE+TEKSTÄYS: LAURA TIMONEN

5:00

4:36

5:12

3:25

5:27

4:45

5:20

NOIN VUOS SITTEN SYKSYLLÄ
MUN VNIRYTMİ MENİ RIKKİ.

ALOIN HERÄTÄ AAMUYÖSTÄ,
ENKÄ SAANU UNTA.

SE EPÄTOIVON TUNNE
ON JOTAIN IHAN USKOMATONTA.
EI SE KELLO VOI OLLA NOIN VÄHÄN,
EI TAAS.

"Ihmisen, jolla on about tavallisesti
toimivat munasarjat,
elämä voidaan jakaa näin:"

KUUKAUTISET
ALKAA

PREMENOPAUSSI

N. 10.5-16
VUOTTA

SIIRTYMÄ ELI

PERIMENOPAUSSI

VARHAINEN
MYÖHÄINEN

VIIMISET
KUUKAUTISET

POSTMENOPAUSSI

N. 45-55
VUOTTA

MOON 42V

MOON 42V

SAMOIHIN AIKoihin MIELIALA
ALKOI HEITELLÄ.

SEN TUNTEE KOKO KEHOSSAAN.
NIINKU SISÄELIMET VAIHTAIS
PAIKKAA, MUTTA AIVOISSA...

"Kun munasarjojen
toiminta alkaa idn
myötä heiketä, kehon
estrogeenipitoisuus
heittelee."

"menopausi, eli
viimeiset kuukautiset,
tulevat suomalaisilla
(ja eurooppalaisilla) noin
51-vuotiaana, $\pm 5v$."

...TAI

NIINKU

PUTOAIS.

OON AINA OLLU VOIMAKAS TUNTEMAAN.

MUTTA HARVOIN SENTÄÄN
NÄIN PALJON JA SYVÄSTI

ITKUMASENNUSTA,
SURUA,
RAIVOA.

"mielialaoireet liittyy uniongelmiin,
jotka johtuvat öisistä vasomotorisista oireista
(kuumat aallot, ja hikoilu), jotka johtuvat
estrogeenipitoisuuden pieneneremisestä."

JA MUISTI...
VÄÄRIÄ SANOJA, NIMIÄ,
AIKATAULUJA,
UNOHTAMISIA.

TYÖT HOIDETAAN,
TOTTAKAI.
KOTONA MUSTA EI OO
OIKEEN MIHINKÄÄN.

AJANTAJU KATOAA, KUN
TUIJOTAN RUUTUA JA
OIKEESTAAN OLIN MENOSSA
JONNEKKIN...MINNE?

"oireisiin liittyy usein
muistihäiriöitä, keskittymiskyvyn
vaikeutta, aivosumua, jälleen
seurauksena uni-ongelmista."

TÄÄ EI NYT HIRVEESTI YLLÄTÄ.
ELI UNTA, UNTA, UNTA.

"uni ei välttämättä
sitten edes virkistä."

NO VOI...

OKEI. JOULUUN MENNESSÄ
TAJUSIN LÄHTÄ GYNEN JUTTUSILLE.
TUTKITTIIIN PERUSTEELLISESTI,
JUTELTIIN. LÄHETE LABRAKOKEISIIN.

"ei labroilla yleensä tee mitään,
kun hormonit nimenomaan
heittelee miten sattuu."

JOO, MÄÄ TIIÄN SEN NYT.
MUTTA SILLOIN TÄTÄ NYKYSTÄ
HOITOSUOSITUSTA EI VIELÄ OLLU.
ETTÄ NO HARD FEELINGS."

KOSKA HORMONIT SATTU
TESTIN MUKAAN OLEMAAN OK,
MULLE EHDOTETTIIN MELATONIINIA.
ARVAATTE VARMAAN, ETTEI SIITÄ
OLLU MITÄÄN APUA.

KEVÄÄLLÄ ALKO SITTEN SE YÖHIKOILU.
SE EI OO MITÄÄN PIENTÄ HELMEILYÄ.
SE TUNTUU KUIN OIS KAADETTU
ÄMPÄRILLINEN VETTÄ SÄNKYYN.

"kuumia aaltoja ja hikoilukohtauksia
esiintyy noin 70%:lla 40-65-vuotiaista
vaihdevuosiensa viettäivistä."

"kehon lämpötilan nousu johtuu
aivoissa kehon ydinlämpötilaa säätelevien
neuronien yliaktiivisuudesta, jälleen
estrogeenitason alenemisen seurauksena.
Kehoparka sitten yrittää jäähdyttää
itseään hikoilemalla."

"ja eipä ne siihen loppu,
ne oireet nimittäin."

ANNA TULLA VAAN.

"painonnousu"

OK.

"Lihas- ja nivelkivut"

NÄITÄ ON,
EN TYKKÄÄ.

"että on mitä oottaa."

"vain 1%-lla vaihdevuosiaan
viettävistä ei esiinny mitään näistä."

AIKASTA ONNEKKAITA.

"päänsärky"

NYT KU MAINITTIT NIIN...

"ja siirrytäänkö alakertaan?
Nyt puhutaan urogenitaarisista oireista."

"Limakalvot ohenee
ja kuivuu joka puolella,
eli myös emättimessä ja vulvassa."

"mikä oireilee
kipuina, kutinana,
ja pissan karkailuna."

"oireet voi johtaa seksuaalisen
toiminnan välttämiseen."

NO JAA, OMA KOKEMUS
ON ENEMMÄNKI VALTAVA
VAIHTELEVVUUS ASIASSA.

HIKOILUJA JA HERÄÄMISIÄ EI VOINU
MISSATA. NÄITÄ OIREITA TAAS ON
TULLU VÄHITELLEN, HIIPPIEN. EHKÄ
NE JÄÄ HELPOMMIN HUOMIOIMATTA,
KUN MUUTOS ON NIIN HIDAS.

"viimeisten kuukautisten jälkeen
noin 70%:lla on häiritseviä
urogenitaarisia oireita. Toisin
kuin vasomotoriset, nämä jatkuu
hoitamattomana loppuiän."

MUT SIIS HOITOKEINOJA ON?

"on on, vaikka mitä.
muista kysyä näistä
terveydenhuollossa!"

ETTÄ SELLASTA. KEVÄÄN SITKUTELTVANI
OTIN TAAS YHTEYTTÄ TERVEYDENHUOLTOON.

SAIN MINIPILLERIT, JOTKA
EI SOPINU MULLE JA LOPETIN
NE REILUN KUUKAUDEN JÄLKEEN.

"Käypä hoito-suositus
vaihdevuosisoireisiin
julkaistiin 22.9.2025."

"ei labrakokeita,
vaan oireisiin perustuvaa hoitoa
jo siirtymävaiheen aikana,
eli siis vaikka kuukautiset
vielä pyörisi. Keskiössä on
hormonitasapainon hallinta."

ASIASTA LUKEMINEN ON AUTTANU TUNTEMAAN
KEHOANI PAREMMIN. TÄÄ VUORISTORATA
ON MUN KOHALLA KUITENKI AIKA ALUSSA.

SYYSKUUSSA ALOITIN
E-PILLERIT (ELI ESTROGEENIA
JA KELTARAUHASHORMONIA).
EI KAIKKI OIREET OO KADONNU,
MUTTA TILANNE ON TASOTTUNU.

ELI MITÄ NYT? EI TÄSSÄ MITÄÄN SUURTA
LOPPUKÄÄNNETTÄ VALITETTAVASTI OLE.
TÄÄ PIENI TARINA ON KAIKILLE MUNASARJALLISILLE
JA HEIDÄN LÄHEISILLEEN.

LEMPEYS JA YMMÄRRYS VAIHDEVUOSIAIKAA
KOHTAAN ITELTÄ JA LÄHEISILTÄ
ON AVAINSANOJA.

JA HUUMORI, KOSKA ONHAN
TÄÄ VÄLILLÄ IHAN HITON NAURETTAVAA.
(MUTTA VAIN KUN SITÄ PYSTYY OTTAMAAN
VASTAAN, READ THE ROOM!)

VAIHDEVUODET ON IHAN NORMAALI
OSA MUNASARJALLISEN IHMISEN ELÄMÄÄ,
JA ME OLLAAN YKSILÖITÄ OIREIDEN SUHTEEN.

JOS ASIA ON SULLE AJANKOHTAINEN,
OTA YHTEYS TERVEYDENHUOLTOON JA
HAE TIETOA, LUOTETTAVAA SELLASTA.

TÄMÄN SARJIKSEN TIETOTEKSTIT ON LAINAUKSIA JA TIIVISTYKSIÄ
DUODECIMIN KÄYPÄ HOITO: VAIHDEVUODET-SIVUSTOLTA
(HAETTU JOULUKUUSSA 2025, TULKITTU
PARHAAN YMMÄRRYKSEN MUKAAN).

KYSEINEN SUOSITUS ON JULKAISTU 22.9.2025 JA SEN ON
KOONNUT DUODECIMIN, SUOMEN GYNEKOLOGIYHDISTYS RY:N
JA SUOMEN MENOPAUSITUTKIMUSSEURA RY:N ASETTAMA TYÖRYHMÄ.
SUOSITUS VIITTAI TEKSTEISSÄÄN YLI 200 KANSALLISEEN JA
KANSAINVÄLISEEN TUTKIMUKSEEN, JOISTA SUURIN OSA ON NOIN
KAHDelta viime vuosikymmeneltä.

MYÖS SOMESSA TÖRMÄÄ
MONENLAISEEN VAIHDEVUOSISISÄLTÖÖN,
AINAKIN MUN KUPLASSA JUST NYT.
ESIM. INSTASSA @GYNE_LEENA JA @VULVADR
ON AMMATTILAISIA TÄSSÄ AIHEESSA.

ONNEA MATKAAN!

IKUINEN LAHJA

Teksti: Essi Miettinen, kuva: Paju Hiljanen

Lahja kantaa aina mukanaan jälkiä edellisistä ihmissuhteista, sukupolvista ja kulttuureista.

Marcel Maussin antropologiset tutkimukset varhaisten ihmisyhteisöjen lahjan vaihdannasta kumoavat kuitenkin käsityksen pyyteettömästä lahjasta. Lahja sisältää aina toiveen ja veloitteen takaisinmaksusta. Näin syntyy se katkeamaton ketju, joka toimii kaiken inhimillisen ja sosiaalisen perustana.

Georg Simmel totesi viime vuosisadan puolella, ettei vastalahja ole vastavuoroisuuden edellytys, vaan lahjan antamisen tilanne on aina kahdensuuntainen vuorovaikutuksellinen hetki, jossa lahjan hyväksynnän ja vastaanottamisen voi ajatella olevan jo takaisin antamista.

Vastalahja on aina täten vapaaehtoinen.

Sen vapaaehtoisuus onkin mahdollisuus alkuperäisen lahjan saajalle osoittaa kahdenvälisen suhteen arvon.

Vastalahjan yksi tehtävistä on osoittaa halua ylläpitää ja huolehtia suhteesta.

Antaessamme lahjan, emme koskaan tiedä miten, jos lainkaan, vastaanottaja vastaa siihen. Mitä suurempi on vastalahjan vapaus, sitä vahvemmin se saapuessaan osoittaa antajaltaan todellista halua ihmissuhteen hoiuamiseen.

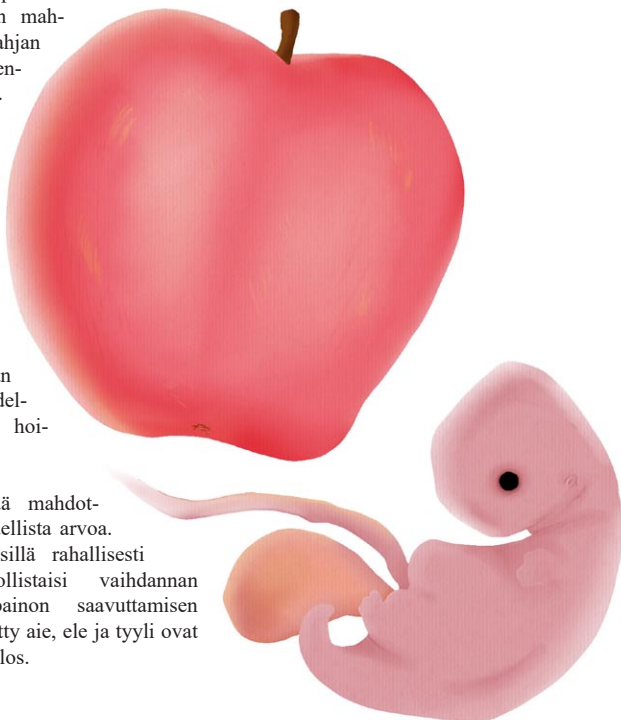
Lahjan puhtaus edellyttää mahdotomuutta antaa sille taloudellista arvoa.

Lahja vieroksuu rahaa, sillä rahallisesti mitattava arvo mahdollistaisi vaihdannan tasapainottumisen. Tasapainon saavuttamisen sijasta itse antamiseen liitetty aie, ele ja tyyli ovat merkityksellisiä, ei lopputulos.

Lahjan luonne on kiinnittää meidät toisiimme, käsitimme sen pyyteettömyytenä tai velvoittavuutena.

Siispä. Antakaa ja vastaanottakaa lahjoja, kaikenlaisia, aikaa, apua, tarpeellista materiaa ja elämyksiä, hoivatkaa ihmissuhteitanne. Koska lahja on kaiken kauniin ja itse elämän alku, syy ja seuraus.

Teksti perustuu Essin graduun *Ikuinen lahja: Lahjasoluilla lapsiperheellistymisen markkinat ja niiden hallinta taloussosiologisena kysymyksenä* (2026). Se löytyy Turun yliopiston utupub.fi -palvelusta.

HETEROT TARVITSEVAT MEITÄ

Teksti ja kuva: Sara Valta

Tämä puhe on alun perin pidetty Queersarjakuva-kirjafestareilla Turussa helmikuussa 2026.

Taide ja varsinkin sarjakuvataide on vaikuttanut todella paljon omaan tapaan nähdä maailma, joten kiva olla puhumassa tästä näkökulmasta. Uskokaan tai älkää, mutta kaupunginvaltuutossa ei hirveästi tule sarjakuva tai kirjallisuus esille. Kulttuurista puhutaan joko menoeränä tai investointina, mutta kulttuurin merkityksestä ja miltä taide kokemuksena tuntuu ei oikein politiikassa ehditä puhua.

Muutama oma kokemus on vaikuttanut paljon siihen, miten lähestyn taidekentän nykyhetkeä suomessa. Kerron tässä yhden esimerkin.

Kahdeksan vuotta sitten kävin puolisoni kanssa ulkomailla puhumassa suomalaisesta sarjakuvasta. Näissä esitelmissä ja muissa keskusteluissa toistui eräs asia Suomeen liittyen: yksiä suomen tunnetuimmista kirjailijoista ja sarjakuvataiteilijoista ovat kaksi queerihmistä: Tom of Finland eli Touko Laaksonen ja Tove Jansson.

En kuitenkaan osannut vastata yhteen kysymykseen. "Miten näiden kahden ikonisen queertaitelijan suosio ei ole pedannut enempää tietä suomalaisille queertekijöille?"

Onko Tom of Finland esimerkki siitä, että kun queerikulttuuri valtavirtaistuu niin queerihmiset eivät itse enää hyödy sen menestyksen hedelmistä muuta kuin symbolisesti. Kiinnittävätkö heterot huomiota vasta, kun mukana on tarpeeksi pääomaa ja finlaysonin lakanoiden markkinointivoimat?

Vaikka en nyt tässä haluakaan hyökätä mummojen söpöjä Tomppa -pannulappuja vastaan, (se on Päivi Räsäsen homma), niin tässä on jotain mikä häiritsee minua.

Tämä kuvaa nykysuuntaa. Suomen ja koko maailman suuntana on viime vuosina ollut se, että taidetta ei arvosteta itsessään, vaan sillä on vain välineellistä arvoa. Elämme maailmassa, jossa Suomen hallitus leikkaa kulttuurialan rahoituksesta ja apurahoista. Esimerkiksi Suomen sarjakuvaseuralta on leikattu melkein 30 prosenttia OKM:n rahoituksesta. Puhumattakaan kirjastojen vähälevikkisen

kirjallisuuden tukien leikkaamisesta! Tämä todella vahingoittaa kirjailijoiden toimeentuloa.

Palaan siis tähän tapahtumaan ja sen merkitykseen. Tämän kaltaisilla meiltä meille -perjaatteella tehdyillä tapahtumilla on suuri merkitys ruohonjuuritasoisien taiteen tukemisessa. Täällä luodaan yhdessä vaihtoehtoa sille, että taide on muutakin kaupallisuuden väline.

Taide ja varsinkin kaupallisuudesta vapaa taide on aina ollut yhteiskunnallisen keskustelun avaaja, jotain, missä uskalletaan tehdä irtiottoja.

Esimerkiksi pienlehdissä ja omakustanteissa on käyty keskustelua siitä, miten transpoli pitäisi uudelleenorganisoida jo vuosia ennen kuin se oli minkään puolueen agendalla. Omakustanteissa keskusteltiin Palestiinan vapautumisesta jo kauan ennen kansanmurhan eskaloitumista. Myös Putinin ja Trumpin trans- ja homofobista hallintoa kritisoitiin aktiivisesti zineissä.

Olkaamme rehellisiä: valtavirtakulttuurilla on vain vähän annettavaa queerihmisille, eli meidän täytyy itse pohtia, mikä meitä oikeasti puhuttelee. Siinä pohdinnassa syntyy vääjäämättä uusia ideoita.

Eräs sosiologi ja sarjakuvataiteilija, eli H-P Ontto-Panula, kirjoitti eräässä esseessään siitä, miten transihmiset ovat joustavampia myös sopeutumaan epävakaiseen tulevaisuuteen, jossa ilmastokriisi muuttaa maailmaamme, halusimme sitä tai emme. Queerihmiset eivät ota mitään itsestäänselvyytenä, joten meille tämä ohittamaton lähestyvä yhteiskunnallinen muutos on helpompi hyväksyä. Queerihmiset, jotka löytävät merkitystä elämään usein muualta kuin

ydinperheen kautta, ymmärtävät ihmisten välisiä keskinäisiä riippuvuussuhteita aivan eri tavalla. Me ymmärrämme yhteisöllisyyden tärkeyden.

On kuitenkin yksi asia jota queerihmiset eivät minusta sisäistä. Meidän queerihmisten on ymmärrettävä, miten paljon cisheterot tarvitsevat meitä! Ja miten paljon he tarvitsevat *meidän* hyviä ideoita!

Meidän numeroissamme on valtaa. Sateenkaari-ihmisä on joidenkin eurooppalaisten kyselyiden mukaan jopa 20% väestöstä. Meillä on myös valtaa yhteisönä. Meillä on uskallusta avata aivan uusia yhteiskunnallisia keskusteluja. Meillä on valtaa järjestäytyä niin, että voimme vaatia taiteellisesta työstämme korvausta. Me voimme vaatia

taloudellista valtaa ja oikeudenmukaisuutta itsellemme ja miksei kaikille muillekin. Ja meillä on myös kykyä järjestää tällaisia tapahtumia.

Kvääriys ja queertaide ei ole trendi, vaan se on tie tulevaisuuteen.

Kiitos järjestäjille ja nauttikaa homoilusta!

LIHAVUUS MEDIASSA

OSIO KERROSTEN VÄLISTÄ-
TEOKSESTA, JOKA EI PÄÄTYNYT
LOPULLISEEN KIRJAAN!

TANELI KEMPPI

KOOMIKKO NIKKI GLASER MUISTUTTI MITEN SUSAN BOYLEEN SUHTAUDUTTIIN, KUN HÄN SAAPUI TALENT-OHJELMAN LAVALLE.

HÄN SAI YLEISÖN JA TUOMARIT PUOLELLEEN LAHJAKKUUDELLAAN.

JOS MIETIT LIHAVIA JULKISUUDEN HENKILÖITÄ, NIIN JOKAISELLA HEISTÄ ON YLEENSÄ JOKIN LAHJAKKUUS. LIHAVIA IHMISIÄ EI PÄÄDY JULKISUUTEEN 'MUUTEN VAIN'.

JOS TAAS MIETIT JULKISUUDEN HAHMOJA, JOTKA OVAT TUNNETTUJA
VAIN JULKKIS-STATUKSESTAAN ILMAN UARSINAISIA ANSIOITA...

...KYSEESSÄ ON YLEENSÄ
LAIHA, VALKOINEN IHMINEN.

JA JOS MIETIT PÄÄROOLEJA NAPPAAVIA NÄYTTELIJÖITÄ NIIN JOSTAIN
SYYSTÄ VAIN LAIMOJEN JA VALKOISTEN ANSIOT OVAT RIITTÄVIÄ.

LIHAVAT NÄYTTELIJÄT OVAT ALIEDUSTETTUINA JA PÄÄTYVÄT USEIN AINA
SAMAAN HASSUN SIVUHAHMON ROOLIIN LIANKIN TUTUILLA MANEEREILUA.

HOLLYWOOD ON TUOTTANUT PALJON ELOKUVIA, JOISSA LIHAVAN HAHMON ROOLIA VETÄÄ NÄYTTELIJÄ LÄSKIPUVUSSA. VIIMEISIN ESIMERKKI ON 'THE WHALE'.

TÄSSÄ ELOKUVASSA HAHMO PÄRTYY MM. RUNKKAAMAAN KATSELLESSA PORNOA, JOSSA LAIHAT MIHET PANEVAT.

USEIN ELOKUVISSA LIHAVIEN TYÖ ON JOKO HAUSKUUTTA...

..TAI SAADA LAIHAT IHMISET KOKEMAAN SÄÄLIÄ TAI "EMPATIAA".

MEDIASSA LIHAVILTA HAHMOILTA ODOTETAAN LÄHES AINA KOMEDIAA. KÖMPELÖ LÄSKI KARTUU. LIHAVA NAINEN ISKEE 'OUT OF LEAGUE'-MIESTÄ.

VIITSI LIITETÄÄN LIHAVAAN KEHOON MYÖS TILANTEISSA, JOISSA EI OLE KOMEDIAA. SUOSITUT SOME-VIDEOT, JOISSA ESINTYY LIHAVIA...

„SAAVAT LÄHES AINA KOMMENTTEJA, JOISSA LIHAVUUS JA SIIHEN LIITETYT STEREOTYPIAT ALLEVUUTTAAN TARKOITUKSENA ASETTAA NE NAURUNALAISEKSI.

LIHAVAT EIVÄT SAA NIITÄ
KAUNITA ROMANTTISIA HEIKIÄ..

..INTOHIMOISIA SUHTEITA JA HALUN
KONTEENA OLEMISTA.

KOSTOTARINOITA..

..TAI SELVITYÄ TÄÄHENKILÖNÄ
KAUVELOKUVASSA.

TEHTÄVÄ!

MENE LEFFATEATTERIN SIVUILLE JA KATSO MONENKO
ERI ELOKUVAN JULISTEISSA NÄKY Y LIHAVIA IHMISIÄ?

ANIMOITUJA "OLIOITA" EI SITTEN LASKETA...

GLIMMERÖI, OI NÖRTTI DYSTOPIAN KESKELLÄ

Teksti ja valokuvat: Miika Auvinen,
otsikkokuva: Kuvakaappaus vuoden 1988 elokuvasta Akira

Tietokone seinään ja puhelin pönttöön. Vuoden 2026 maailmassa älypuhelin sotkee huomion, sovellusten fiidit puskevat disinfoa ja arkikäyttöön tyrkytetään tekoälysovelluksia, joita ilmankin pärjää ihan ok:sti. Joskus oli kiva olla nörtti. Enää ei siltä tunnu.

Onko ATK pilalla? Onneksi ei. Tässä artikkelissa höpöttelen teknologiaglimmereistä, siis tietotekniikasta ja muista vempelleistä, jotka tuovat iloa elämään. Kun suuryhtiöiden hallitsema ja kulutuskeskeinen teknologia luo stressiä, glimmerit purkavat sitä.

Kuten elämän, myös teknologian kuuluu olla seikkailu. Ainakin itse glimmeröin uuden löytämisen ja tutkimisen äärellä. Tietotekninen osaamiseni perustuu datanomitutkintoon ja teknologia-artikkelien kirjoittamiseen. Jonkinlaisena krustinörttinä tunnistan matalan kynnyksen siistejä ilmiöitä, sieltä jostain kulutuskulttuurin katveista.

SOFTAPUOLEN HUOKEAT JA ILMAISET GLIMMERIT

Käytännönläheistä digiseikkailua edustaa orastavasta teknodiktatuurista, Yhdysvalloissa kehitetyistä ohjelmistoista luopuminen. Irtaantuminen on etäisyyden ottoa digitaaliseen panopticoniin, jolla tarkoitetaan siis käyttäjien kaiken elämän taltioivia teknologiaratkaisuja. (Täysin pakoon ei taida

enää päästä). Irtaantuminen vaatii vaihtoehtojen tutkimista.

Esimerkiksi sivusto <https://european-alternatives.eu/> kokoaa eurooppalaisia ohjelmistoja ja sovelluksia, vaihtoehtoiksi amerikkalaisille palveluille. Viesti-, haku- ja pilvipalvelut eivät liene yhtä käteviä kuin amerikkalaisvastineensa. Kyse on kuitenkin lievää epämukavuutta suuremmista kysymyksistä. Tietosuojalainsäädäntö on Euroopassa jenkkilää tiukempaa.

Monet siirtyivät jo ennen pahimpia trumpilaisuuksia käyttämään avoimen koodin Linux-käyttöjärjestelmiä, pakollisen, mutta ankean Windows 11 -siirtymän vuoksi. Eri Linuxeissa riittäisi jo yksinään haravoitavaa, mutta tarjolla on myös astetta huuuisempia käyttäiksi, kuten Terry A. Davisin saamiensa ilmestysten pohjalta ohjelmoima TempleOS tai Pohjois-Korean virallinen käyttöjärjestelmä Red Star OS. Siinäpä cybervelhoille tutkittavaa.

Pelaajalle voi avautua emulaattoriohjelmien avulla uusi joutomaa tutkittavaksi. Yksi omista verkkaista vapaa-ajan projekteistani on Linux-pohjaisen

Monitahoinen keskustelu lipui kohti identiteettikysymyksiä ja käytöksenmuokkausta. Kisa tykkäyksistä, huomion kalastelu ja itsensä brändääminen alkoivat rikkoa inhimillistä yhteyttä.

Onneksi yhä on olemassa aitouteen ja yhteyteen perustuvia sosiaalisia kanavia. Osa on semisuositettuja, osa nichempiä. Bluesky on kuin asiallinen X (entinen Twitter). Myös Substackin käyttöliittymä on twittermäinen. Erikoisuutena alusta kannustaa käyttäjiään myös pidempiin, asiantuntijuutta osoittaviin tekstisisältöihin. Molemmat ovat jo saaneet jalansijaa, ja lienevät tuttuja ajankohtaisaiheista kiinnostuneille nettipäille.

SpaceHey edustaa taas niin sanottua indiesomea. Se kuin menneiden aikojen supersome, MySpace. Käyttäjä luo itselleen (tai oikeammin valikoidulle heijastumalleen) sivun, kirjoittelee

mietteitään, haalii kavereita, ja sitten kommentoidaan ristiin. Milleniaalinostalgiaa löytyy toki muualtakin.

Nolkytluvulla nörtit väsäilivät omia sivujaan Geocities-alustalle. Osa väsäyksistä oli jopa cooleja, osa taas totaalaisia häväistyksiä. GIF:t vilkkuivat ja MID-sävelmät kilkuivat. Indiesomessa tuota itsensätoteuttamisen perinnettä ylläpitää riippumaton verkkosivualusta Neocities. Turreja, lukupäiväkirjoja, originaalien hahmojen esittelyjä. Joskus, kun olen vähemmän työn orja, väsään sinne itse keksityn showpainiliigan tai jonkun oudon lahkon kotisivut. Enkä linkkaa kenellekään, etten nolostu

ARJEN ROSKISSEIKKAILU

Kuluttaminen on tylsää ja ennalta-arvattavaa. Miksi selata verkkokauppojen manipulatiivisia tuotetaulukoita, kun voi tonkia romulaareja. Jos ei ihan SER-jätteitä tonkivaksi cyberspurguksi halua ryhtyä, kirppikset ja käytetyn elektroniikan liikkeet tyydyttävät nekin seikkailunnälkää.

Batocera-käyttöjärjestelmän asentaminen ulkoiselle kovalevyllle. Tuolta kovalevyltä buuttaamalla mikä tahansa tietokone muuntuu hetkellisesti monien konsolin emulaattoriksi. Siitä sitten fanikäänöksiä pyörimään Japanin outouksista, kuten Mizzurna Fallsista ja ...Iru!:sta. Voipi tuntea olonsa cooliksi, kun silmät punaisina hortoilee lähikaupassa, öisten nichenörtteilysessioiden jälkeen.

VAIHTOEHTOJA EPÄSOSIAALISELLE MEDIALLE

Kun aikanaan rakastuini nettiin, keskustelu siellä oli toisenlaista. Erilaiset ihmiset vaihtoivat ajatuksiaan foorumeilla, blogeissa ja myöhemmin Facebookin harrasteryhmissä. Pääosassa olivat toiset ihmiset, sellaiset, joihin tutustumista saattoi jatkaa myös tosielämässä. Keskustelu oli hidasta ja polveilevaa.

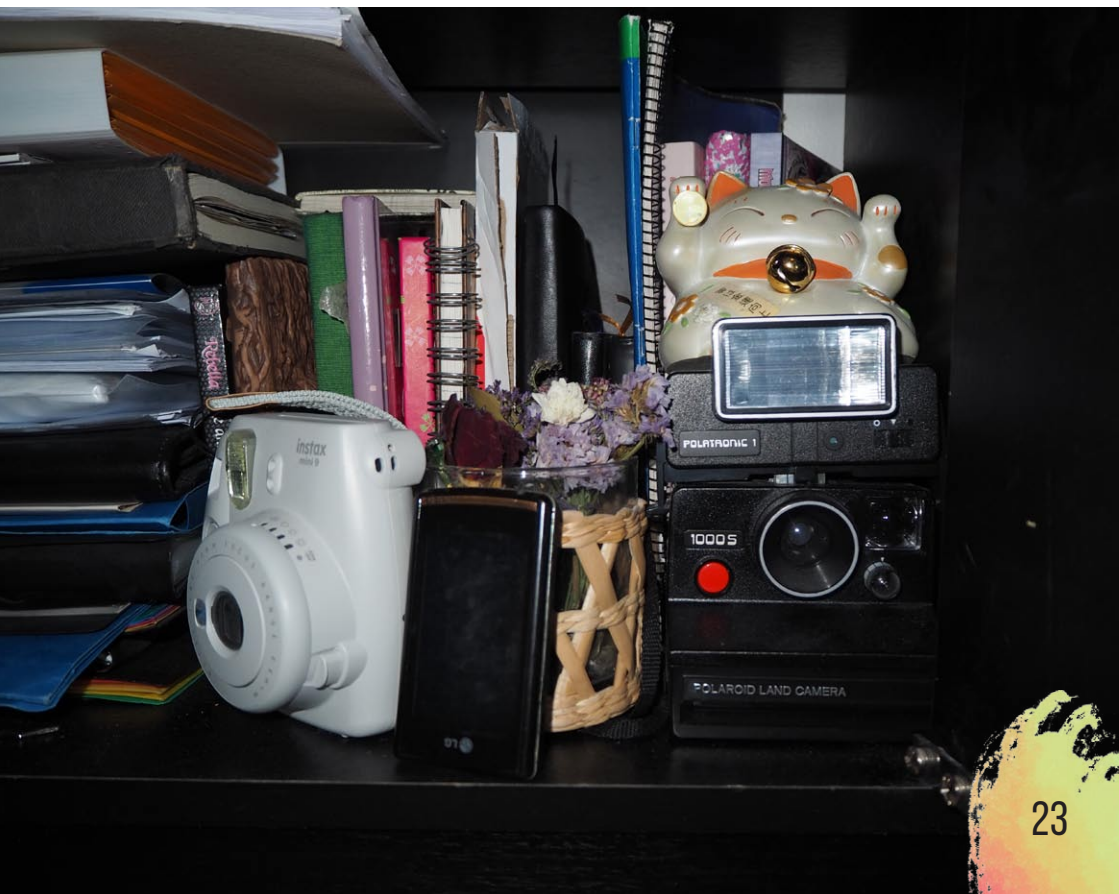
Sitten jokin muuttui. Verkon painotukset alkoivat siirtyä sisältösyötteisiin. Ulkoinen osapuoli, algoritmi tai maksettu syöte, alkoi tökkiä käyttäjän kognitiota: "kiinnostaisiko tämä sinua, tai ehkä oletkin ihminen, joka kiinnostuu tällaisesta".

Kirppiksiltä ja SER-jätteestä löytämiäni pirskahtelijoita: polaroid-kamerat, MP3-käyttöön ottamani Nokian tyhmäpuhelin ja viimeisimpänä kruununjalokivenä VHS-videokamera, siis sellainen, joka tallentaa videokuvan suoraan kasettisoittimessa toimivaksi VHS-tallenteeksi. Retrokamerat ovat mukavan maadoittunutta teknologiaa: ne eivät perustu sisältöjen jakamiseen huomionhakuuduuteen perustuvilla alustoilla, vaan tekemisen iloon.

Glimmereitä löytää myös museoista. Helsingissä on vuosien saatossa ollut omat museonsa paranormaaliteknologialle, haittaohjelmille ja retro-tietokoneille.

Tietotekniikka alkaa pirskahtella, kun se on kätevä toveri, sellainen, jota käyttää tietoisesti ja tarpeeseen. Aina ja kaikkialla läsnä oleva tajunnantakoja taas on lähempänä rasitetta. Osa glimmeröintiä onkin viettää omat hetkensä erossa älylaitteista.

Yllätyin aikanaan, vuosien nettikoukusta irtaannuttuani, ja huomattuani, miten erilaiselta treeni, bussimatka tai vaikkapa ruokailu tuntuvat, kun keskittyy hetkeen, vain siihen asiaan jota tekee. Kun myös teknologialle varaa omat hetkensä, se tuntuu luonnolliselta osalta arkea. Asialta, joka on osa elämää, eikä koko elämää.

MITEN TUTKIMUSTA TEHDÄÄN?

H-P Ontto-Panula

Tutkimuksen idea lähtee usein käyntiin aiempien tutkimusten, tai vaikkapa ajankohtaisten uutisten lukemisesta.

Ennen varsinaisen tutkimuksen tekemistä on tehtävä tarkat suunnitelmat, suunniteltava aikataulu ja haettava tutkimukselle rahoitus.

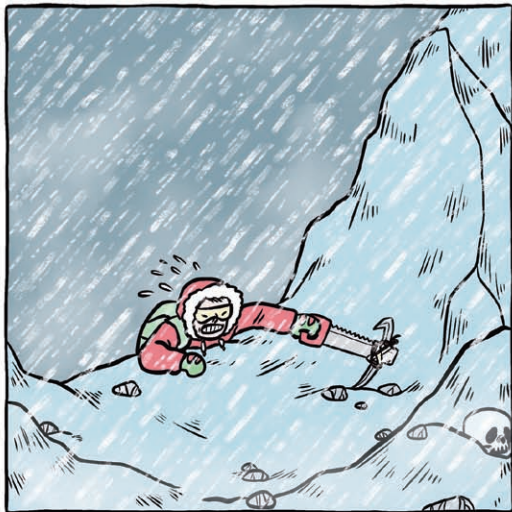
Tutkimusta ei tehdä yksin. Tutkimusaihetta käydään esittelemässä seminaareissa, minkä lisäksi ideaa pallorellaan myös omassa piirissä.

Tutkimuksen aikana alun tutkimusidea tarkentuu, kun tutkija perehtyy aiempaan tutkimukseen, saa palautetta ja kerää omaa aineistoa.

Palautteen ja kerätyn taustatiedon pohjalta voi muokata, rajata ja laajentaa tutkimuksen ideointivaiheessa valittua tutkimusmenetelmää.

Tutkimuksen tekeminen on pitkä prosessi, joka vaatii jaksamista ja pitkäjänteisyyttä.

Tutkimuksen tuloksista kirjoitetaan alan vertais-arvioituihin julkaisuihin. Kiinnostavimmista asioista saatetaan kertoa myös yleistajuisesti.

Jokaisen tutkijan työ edistää tiedettä, mikä voi auttaa esimerkiksi hyvinvoinnin lisäämisessä, kun tulokset otetaan yhteiseen käyttöön.

EPÄMUKAVA, EPÄMUKAVAMPI, AUTOKOULU

Teksti: Paju Hiljanen, kuva: H-P Ontto-Panula

Olen selvinnyt elämäni aikana monista vaikeista ja epämukavista tilanteista. Ehkä selviäisin hengissä autokoulustakin.

En ole koskaan halunnut ajaa autolla. Autot ovat typerä. Bussilla ja junalla pääsee kulkemaan. Muilla ihmisillä on ajokortit niitä tilanteita varten, joissa tarvitsen yksityisautoilua. Mutta uunituore vauvamme aiheuttaa uudenlaisia logistisia haasteita. Isovanhemmat asuvat kaukana, ja junalla on vaikea kuljettaa noin sataa kiloa tavaraa, joita pienokaisesta huolehtiminen tuntuu vaativan. Puolisoni on jo kauan sitten ilmaissut ponnekkaasti, kuinka paljon kätevämpää olisi, jos perheessä ei oltaisi yhden kuskin varassa.

Ja niin eräänä aamuna koitti ensimmäisen ajotunnin aika. Opettajani ajoi meidät tyhjälle parkkipaikalle. Kerroin olevani kauhusta jäykkänä. ”Niin melkein kaikki ovat” opettaja lohdutti. Olin ja olen edelleen kohtuullisen vakuuttunut siitä, että juuri minä olen kyvytön rattiin. Minusta varmasti puuttuu jotain sellaista joka monilla muilla ihmisillä on. Jotain, mikä saa heidät haluamaan kaikkea omituista, kuten peruuttamaan peileistä vilkuillen monta tonnia painavalla häkkyrällä, jossa on kuulemma sadan hevosen voimat. Siinä on aivan liikaa hevosia ihmisen hallittavaksi, jos minulta kysytään.

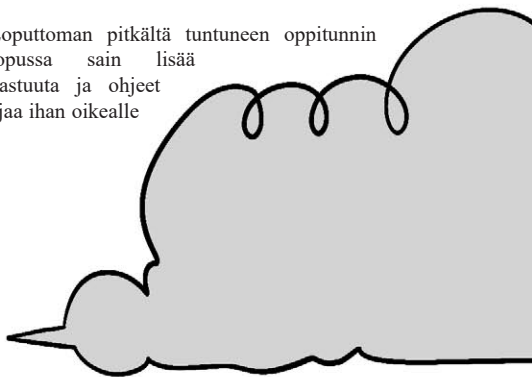
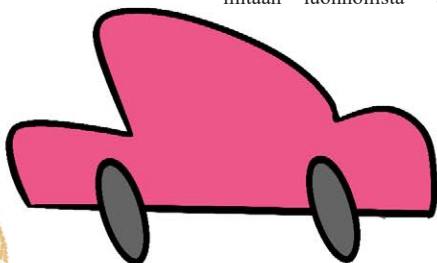
Alistuin uuteen rooliini autoilevana luonnonoikkuna ja säädin istuimen, ratin ja peilit, vaikka kaikki asennot tuntuivat vääriä ja vierailta. Kylmä ahdistuksen hiki ei valunut selkääni, olin vain jäykkä ja turta. Auto lähti käyntiin napista painamalla, eikä avainta kääntämällä niin kuin ennen vanhaan hyvään aikaan. En minä sellaisena aikana kertaakaan autoa ajanut, mutta se tuntuu silti luonnolliselta tilalta autoille. Jos niissä jumalan hylkäämissä koneissa nyt mitään luonnollista

on. Teoriassa kaikki vaiheet olivat minulle tuttuja: paina kytkin pohjaan, paina jarrua, paina kaasua, vaihda vaihte, käännä rattia, vapauta käsijarru. Opettajan puhe tuntui epäselvältä, informaatio ei tuntunut saavuttavan aivojani, enkä hahmottanut missä järjestyksessä ja mitä kaikkea piti tehdä.

Hitaasti auto ryömi parkkipaikalla laajaa ympyrää. Jarrun hipaiseminen aiheutti äkkinäisen tyssähdyksen ja opettaja kehotti muutaman kerran jälkeen painamaan jarrua hellempin. En tollut varma, miten voisin jalallani olla hipaisua hellempi. Kun parkkipaikalla auton kääntäminen, pysähtyminen ja uudelleen liikkeelle lähtö sujuivat joksinkin opettajani kehotti minua lähtemään kadulle. Tähän mennessä en ollut uskaltanut painaa kertaakaan kaasua, ja koin oloni hyvin, hyvin epäpäteväksi. Koen oloni epäpäteväksi lähes joka hetki elämässäni, joten siinä ei ollut sinänsä mitään uutta, mutta jos mahdollista olin vielä aikaisempaa enemmän kauhusta jäykkänä.

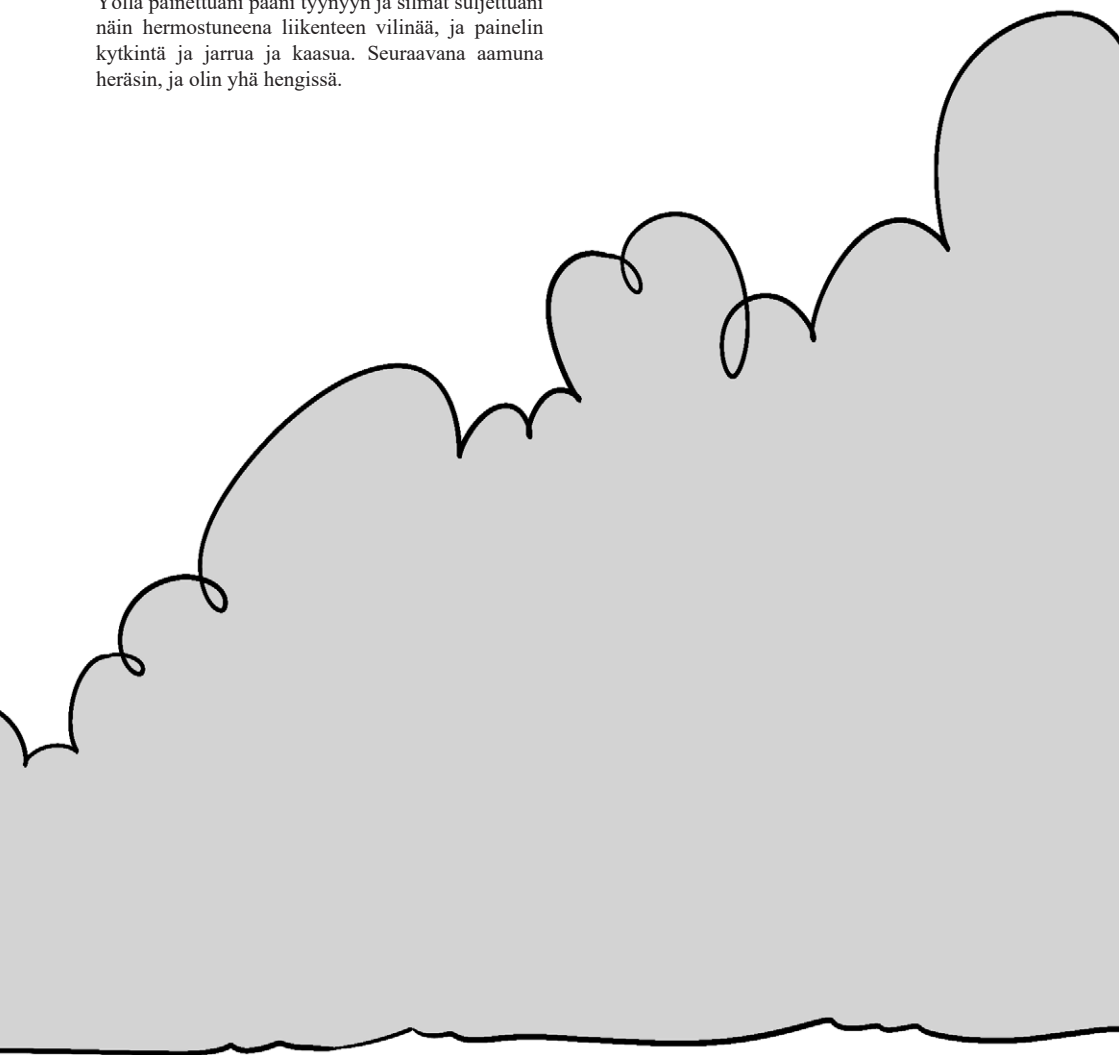
Opettaja vakuutti ottavansa kaiken vastuun, mitä tahansa teenkin, ja onnekseni hän oli keski-ikänen ylittänyt nainen, eli ehdottoman luotettavan tuntuinen. Niin auto ryömi hitaasti ojaista allikkoon ja hidasliikenteisellä teollisuusalueella ajelin kireänä kuin viulunkieli. Useammin kuin kerran unohdin painaa kytkintä jarruttaessani aiheuttaen autossa omituisia ääniä. Kerran painoin kaasua jarrun sijaan. Muut autot kiersivät minut kaukaa. Silti opettajani ei tuntunut tajuavan täydellistä liikenteeseen kelpaamattomuuttani, vaan moitti minua virheistäni ja pakotti minut jatkamaan.

Loputtoman pitkältä tuntuneen oppitunnin lopussa sain lisää vastuuta ja ohjeet ajaa ihan oikealle

autotielle, jossa on oikeaa liikennettä ja valot ja nopeusrajoitus. Kotiin puolisoni luokse päästyäni hermostukseni purkautui pienenä itkuna. En tiennyt olinko kunnossa, vai oliko hermostuneisuuteni sellaista laatua, että kannattaisia vain luovuttaa ja esim. kuolla. Mieleni ei tehnyt enää koskaan astua rattiin. Tajusin, että en ollut kertaakaan peruuttanut ja ensi kerralla minun todennäköisesti täytyisi opetella sitä, enkä ollut varma selviäisinkö sellaisesta koetuksesta.

Illalla vauvani kanssa vaunulenkillä myötäelin jokaisen näkemäni auton hidastuksia ja jarrutuksia. Yöllä painettuani pääni tyynyyn ja silmät suljettuani näin hermostuneena liikenteen vilinää, ja painelin kytkintä ja jarrua ja kaasua. Seuraavana aamuna heräsin, ja olin yhä hengissä.

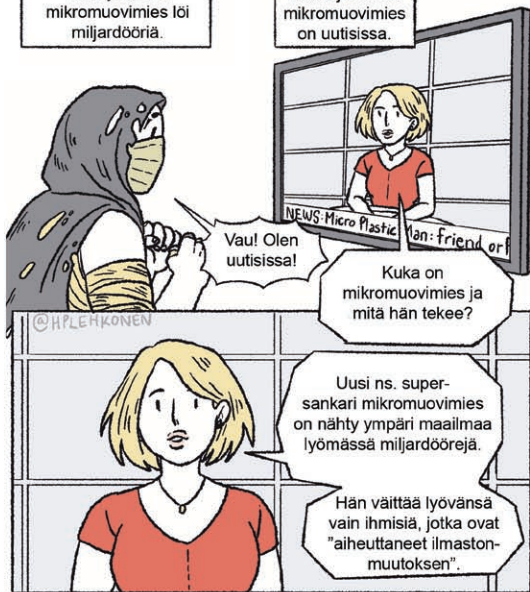
MIKROMUOVIMIES

Voin taistella pahuutta vastaan saatuani muovin voimat! (ks. Akkojen Horinoita 2025/1)

Viime jaksossa mikromuovimies loi miljardööriä.

Tässä jaksossa mikromuovimies on uutisissa.

**PYSTYYKÖ MIKROMUOVIMIES PIENENTÄMÄÄN HIILIJALANJÄLKEÄN?
SEN SAAT TIETÄÄ AKKOJEN HORINOITA NUMEROSSA 2026/2!**

UKON HORINOITA

Jyrö Riuska nimimerkillä Lihansyöjä -77

Ruokakulttuuri on miehen kulttuuria.

Naiset voivat tehdä mitä tahansa yhtä hyvin kuin miehet, paitsi suunnitella vaatteita ja tehdä ruokaa. Näin ovat usein televisiossa sanoneet ja ovat ajatelleet olevansa kovinkin hauskoja. Minua ei naurattanut, koska olin kuullut tämän aikaisemminkin ja olin sitäpaitsi keksinyt sen jo itse.

Mutta ruuanlaitto, se on miehistä. Paitsi jos sitä tekee väärin. Oikeanlaisen ja vääränlaisen ruuanlaiton suurin ero on työvälineet ja niiden määrä. Naiset tekevät peruskeittiössä perusruokaa perusainesosista. Miehet innovoivat ja käyttävät kaikenlaisia laitteita, jotka ovat liian vaikeita hameväen käytettäväksi.

Kunnon mies tietää, että oikeaan ruokaan tarvitsee kaasuhellan, vesihaudetankin, grillin jossa on mahdollisimman monta nappulaa ja värivaloa, sekä sellaisen teroittimelta näyttävän vihannesleikkurin. Käytin myös useamman kuukauden vertaillessani erilaisten kaasujen makuprofileja. En ole ihan varma tuloksista, koska asioiden kirjoittaminen muistiin on turhaa.

Kulutin monta vuotta kootessani parhaita ruuanlaittovälineitä ja asianmukaisia puitteita. Keittiöni oli jatkuvan sekasorron keskellä, sillä kukaan ei tullut siivoamaan sitä huolimatta Tinderissä esittämistäni pyynnöistä. Lopulta pyysin äitini avuksi.

Siivouksen jälkeen keittiössäni paljastui kauhistus. Hartaudella haalimani välineet ja miehekkäät ainesosani näyttivät järjestelyn jäljiltä sisustuslehden ihannekeittiöltä! Ymmärsin langenneeni matriarkaalisen yhteiskuntamme miesansaan, jossa intohimoni veivät minut harhateille. Molekyyligastronomiset emulsiot olivatkin emaskuloivia!

Päätin palata metsästäjäkeräilijäjuurilleni ja metsästää lihani paljain käsin. Rivitalokaksioni lähistöllä ei kyllä ollut kuin pieni metsikkö, mutta kahden viikon telttailun jälkeen onnistuin kuin onnistuinkin saamaan kiinni vain vähän auton alle jääneen rusakon.

Rakensin metsästämäni saalista varten autenttisen metsänuotion naapurin vajasta keräilemieni polttopuiden avulla. Jouduin ylittämään tielleni asetetut haasteet taloyhtiön hallituksen puheenjohtajan yrittäessä kertoa minulle, että metsikössä on metsäpaloaikana nuotion tekeminen ehdottomasti kielletty, mutta minuahan eivät valtion laitokset määräile tuulesta temmatuilla varoituksillaan.

Nuotio ei syttynyt kunnolla ja kokonaisen rusakon kypsyysasteen arvioiminen puolikypsäksi oli haastavaa. Onneksi muistin internetvaikuttajien kertovan, että itsenäisiä mielipiteitä rakentavat miehet pitävät mahdollisimman vähän kypsenetystä pihvistä.

Japanilaiset veitseni tekivät oikeaoppisen blueasteiseksi lämmitetystä jänispaistista nopeasti paljain käsin syötäviä palasia. Voiton hetki miehisen ateriani ääressä kuitenkin keskeytyi kun huomasin tulen levinneen vieressä olevaan mäntyyn, jota olin käyttänyt tuulensuojana sytytysvaiheen helpottamiseksi.

Onnekseni kännykässäni oli odottamassa viesti äidiltä. Hän kutsui minut syömään valmistamaansa lihamurekettä. Lihamureke on vielä miehisempää ruokaa kuin jänispaisti, sillä se tehdään usein falluksen muotoiseksi. Tätä äitini ei tiedäkään, joten olen taktisesti jättänyt sen mainitsematta ettei hän vain huomaa.

Täytyy käydä kaupan kautta, tuumasin mielessäni kun lähdin talsimaan äitini kerrostaloasuntoa kohden, sillä ainoa oikea ruoka-juoma lihamurekkeen kanssa on täysmaito.

Tämä numero on myöhässä!
Joo joo, tässä oli kiire
tehdä kokonainen vauva.
Tuli muuten hemmetin
hyvä vauva ja heti perään
hemmetin hyvä lehti!
Lukunautintoa!

